

mgr Diana Dajnowicz, dr Emilia Jurgielewicz-Delegacz

*Zakład Prawa Karnego i Kryminologii, Katedra Prawa Karnego Wydział Prawa,
Uniwersytet w Białymstoku*

Sprawozdanie z I Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów Białystok, 19-20 maja 2016 r.

W dniach 19-20 maja 2016 r. na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku odbyło się I Ogólnopolskie Forum Młodych Kryminologów. Jest to pionierskie przedsięwzięcie w skali krajowej, będące ideą prof. zw. dr. hab. Emila W. Pływaczewskiego, znanego i cenionego kryminologa, który wzorem studenckich forów naukowych funkcjonujących na całym świecie, pragnie również i w Polsce stworzyć platformę naukową, służącą wymianie doświadczeń młodych kryminologów. Celem OFMK jest integracja grona młodych naukowców (m.in. prawników, kryminologów, socjologów, pedagogów, psychologów czy lekarzy), reprezentujących różne gałęzie wiedzy oraz stworzenie dla nich miejsca do merytorycznej wymiany informacji, doświadczeń i osiągnięć badawczych z zakresu rozważań o charakterze kryminologicznym. OFMK ma szansę stać się pierwszą w Polsce platformą współpracy z zakresu badań i rozważań kryminologicznych nie tylko między młodymi naukowcami, lecz także przedstawicielami praktyki, w tym m.in. aplikantami adwokackimi czy radcowskimi, zajmującymi się zagadnieniami związanymi ze współczesną przestępczością i patologiami społecznymi.

Ogólnopolskie Forum Młodych Kryminologów to kolejna inicjatywa, która została powołana do życia przy białostockim ośrodku kryminologicznym, jakim jest Zakład Prawa Karnego i Kryminologii Katedry Prawa Karnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Dla przykładu należy wskazać, że inne platformy umożliwiające dysputy pomiędzy znakomitymi naukowcami i praktykami reprezentującymi różne dziedziny nauki to m.in.:

– „Forum Naukowe: Podlasie – Warmia i Mazury”, które w 2012 r. zmieniło nazwę na Sieć Naukową – „Polska sieć badawcza – Badania naukowe i prace rozwojowe na rzecz bezpieczeństwa państwa i obywateli”; jest to pewnego rodzaju międzyuczelniane partnerstwo, w ramach którego współpracują trzy jednostki naukowe, prężnie działające na wschodzie Polski: Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Wydział Administracji Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie;

– „Forum Naukowe – Prawne i medyczne aspekty zdrowia człowieka”, będące „pomostem” pomiędzy prawem a medycyną; w ramach Forum w dniu 8 listopada 2014 r. odbyło się uroczyste podpisanie umowy międzynarodowej Sieci Naukowej pod nazwą „Badania naukowe i prace rozwojowe na rzecz rozwiązywania prawnych i medycznych problemów zdrowia człowieka” – partnerami tej Sieci są: Królewski Uniwersytet w Cambridge (Royal University of Cambridge,

Wielka Brytania), Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku (lider sieci), Uniwersytet Medyczny w Białymstoku oraz Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach¹.

Te i wiele innych działań (np. realizowanie projektów badawczych, organizowanie seminariów – w tym międzynarodowych) podejmowanych przez Wydział Prawa UwB wskazuje na duże zaangażowanie w rozwój kryminologii w Polsce. Istotnym jest fakt, iż w działaniach tych niepomijani są młodzi naukowcy zainteresowani tą nauką. Stąd też koordynacja OFMK została powierzona młodym naukowcom. Koordynatorem jest dr Emilia Jurgielewicz-Delegacz, zaś zastępcą koordynatora mgr Diana Dajnowicz.

Tegoroczna pierwsza edycja Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów, odbyła się pod hasłem „Współczesna przestępczość i patologie społeczne z perspektywy interdyscyplinarnych badań kryminologicznych”. Pierwszego dnia – 19 maja 2016 r. – prof. zw. dr hab. Emil W. Pływaczewski, Dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku uroczystie otworzył I Ogólnopolskie Forum Młodych Kryminologów. Na początku przywitał gości honorowych, którzy przybyli na obrady OFMK: dr. hab. Wiesława Pływaczewskiego, prof. UWM; insp. dr hab. Izabelę Nowicką, prof. WSPol – Prorektor ds. studenckich Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie; mł. insp. dr. Janusza Bryka – Dziekana Wydziału Administracji WSPol; Radosława Ignatiewa – Prokuratora Oddziału IPN w Białymstoku oraz Jana Dudzika – aplikanta adwokackiego reprezentującego Kancelarię Adwokatów i Radców Prawnych P. J. Sowisło & Topolewski. Następnie prof. zw. dr hab. Emil W. Pływaczewski wspominał o ważnych partnerach OFMK, którzy jednak nie mogli przybyć na otwarcie: mecenasie Pawle Sowisło reprezentującym kancelarię Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych P. J. Sowisło & Topolewski; mecenasie Piotrze Bołtryku reprezentującym Prywatną Kancelarię Adwokacką Adwokata Piotra Bołtryka; mecenasie Mariuszu Charkiewicz; przedstawicielach Europejskiego Instytutu Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

W swoim przemówieniu Dziekan Wydziału Prawa podziękował instytucjom i podmiotom, które udzieliły patronatów honorowych OFMK, a byli to: Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu w Białymstoku – prof. zw. dr hab. Leonard Etel; Minister Sprawiedliwości – Zbigniew Ziobro; Wojewoda Podlaski – Bohdan Paszkowski; Marszałek Województwa Podlaskiego – Jerzy Leszczyński; Prezydent Miasta Białegostoku – dr hab. Tadeusz Truskolaski, prof. UwB; Komendant Główny Policji – nadinspektor dr Jarosław Szymczyk; Komendant Wojewódzkiej Policji w Białymstoku – inspektor Daniel Kołnierowicz; Kierownik Instytutu Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji – insp. Adam Frankowski; Fundacja Akademia de Virion, Fundacja; Krajowa Reprezentacja Doktorantów.

W dalszej części wystąpienia prof. zw. dr hab. Emil W. Pływaczewski podziękował partnerom i sponsorom OFMK, którzy wspierając finansowo ideę OFMK umożliwili wielu młodym kryminologom udział w obradach, a także Wydawnictwom, jakie przekazały upominki na rzecz OFMK. W gronie tychże podmiotów znaleźli się: Partner Główny – Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych P. J. Sowisło & Topolewski; Okręgowa Rada Adwokacka w Białymstoku; Prywatna Kancelaria Adwokacka Adwokat Piotr Bołtryk; MALOW Spółka z o.o.; Wydawnictwo Temida 2 – Wydawnictwo Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku; Wydawnictwo Difin; Wydawnictwo C.H. Beck; Wydawnictwo Od.Nowa; Europejski Instytut Bezpieczeństwa Wewnętrznego; Rada Uczelniana Samorządu Doktorantów Uniwersytetu w Białymstoku.

¹ Zob. więcej: E. Jurgielewicz-Delegacz, E. M. Truskolaska, *Międzynarodowa konferencja nt. „Prawne, kryminologiczne i medyczne aspekty wykluczenia społecznego” (11–14 maja 2015 r., Supraśl)*, Prokuratura i Prawo 2016, Nr 4, s. 175-184.

Dziekan Wydziału Prawa UwB – prof. zw. dr hab. Emil W. Pływaczewski wymienił także media, które swoim patronatem objęły OFMK: portal internetowy Edukacji Prawniczej; Polskie Radio Białystok; TVP 3 Białystok; Miejski Portal Informacyjny bstok.pl; portal internetowy student.LEX.pl.

Na zakończenie uroczystego otwarcia Dziekan Wydziału Prawa UwB przedstawił kilka faktów dotyczących organizacji OFMK. Otóż nadesłano 60 propozycji z referatami wystąpień podczas OFMK, spośród nich zostało wybranych 27 tematów wystąpień, które zostały zaprezentowane w czterech panelach w ciągu dwóch dni obrad. Wszystkich uczestników czynnych i biernych OFMK, którzy wnieśli opłaty konferencyjne było około 80 osób i byli to przedstawiciele takich jednostek naukowych jak:

- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- Wydział Administracji Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego,
- Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku,
- Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni,
- Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku,
- Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach,
- Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej,
- Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego,
- Wydział Lekarski Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach,
- Instytut Wymiaru Sprawiedliwości,
- Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk,
- Instytut na rzecz Kultury Prawnej ORDO IURIS,
- Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego,
- Międzywydziałowe Indywidualne Studia Matematyczno-Przyrodnicze Uniwersytetu Warszawskiego,
- Wydział Zarządzania Politechniki Białostockiej.

Rozważania naukowe przeprowadzono podczas czterech paneli, w których uczestniczyli naukowcy będący na różnych etapach rozwoju naukowego, bowiem referaty wygłaszali studenci, doktoranci, doktorzy, aplikanci. W dniu 19 maja 2016 r. pierwszemu z nich – poświęconemu badaniom empirycznym w służbie kryminologii – przewodniczyła dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk, prof. UwB – Prodziekan ds. Nauki Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Wzięło w nim udział sześciu panelistów:

- dr Emilia Jurgielewicz-Delegacz (UwB), referat: „Symptomatologia wypadków w ruchu drogowym”,
- dr Maciej Duda (UWM), referat: „Przestępstwa z nienawiści jako współczesne wyzwanie dla kryminologii”,

- dr Paweł Ostaszewski (IWS), referat: „Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie w świetle wyników badania ankietowego”,
- mgr Joanna Klimczak (UW), referat: „Czy „dożywocie” ma oznaczać dożywocie?”,
- mgr Justyna Włodarczyk-Madejska (PAN), referat: „Reakcja sądu wobec nieletnich sprawców czynów karalnych
- Klaudia Łuka (UWM), referat: „Kradzieże w hotelach”.

Tego samego dnia odbył się jeszcze jeden panel „Nowe kierunki badań kryminologicznych”, który był koordynowany przez dr. hab. Wiesława Pływaczewskiego, prof. UWM. Podczas tego panelu ogłoszono siedem referatów, w tym dwa zaprezentowały aplikantki adwokackie:

- adw. dr Michał, referat: „Zagrożenia systemu zamówień publicznych w perspektywie prawnokryminologicznej”,
- dr Joanna Narodowska (UWM), referat: „Kryminogeneza przestępstw kłusownictwa rybackiego w świetle badań”,
- mgr Michał Górski (UW), referat: „Zastosowania i metody profilowania geograficznego”,
- mgr Iga Kalinowska-Maksim (UwB, aplikantka adwokacka), referat: „Przestępstwo fałszowania produktów leczniczych – wybrane aspekty prawne i kryminologiczne”,
- mgr Katarzyna Ciulkin-Sarnocińska (UwB, aplikantka adwokacka), referat: „Wybrane kryminologiczne aspekty macierzyństwa zastępczego. Etiologia, fenomenologia i profilaktyka w zjawisku surogacji”,
- Arkadiusz Leśniak-Moczuk (UR), referat: „Wykorzystanie map problemów społecznych w analizie kryminologiczno-socjologicznej w świetle dokonań szkoły chicagowskiej”,
- Maciej Wyrzykowski (UPH Siedlce), referat: „Kryminologiczny aspekt minimalizowania przestępczości i patologii poprzez Secure by design”.

Warto nadmienić, iż udział w powyższym panelu był obowiązkowy dla aplikantów adwokackich Okręgowej Rady Adwokackiej w Białymstoku, stąd też wzięło w nim udział dodatkowo około 100 osób.

Drugiego dnia – 20 maja 2016 r. – odbyły się również dwa panele. Panelowi trzeciemu pt. „Współczesne zagrożenia w ujęciu kryminologicznym” przewodniczyła dr hab. Izabela Nowicka, prof. WSPol – Prorektor ds. studenckich Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Wygłoszono w nim siedem referatów:

- dr Karol Konaszewski (UwB), referat: „Tożsamość nieletnich umieszczonych w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych”,
- nadkom. dr Kornelia Stępień (WSPol), referat: „Fenomenologia przestępczości nieletnich dziewcząt w świetle badań”,
- mgr Diana Dajnowicz (UwB), referat: „Orzekanie w sprawach karnych o porwania rodzicielskie – tendencje i perspektywy w świetle badań aktowych”,
- mgr Andrzej Marek Kisiel (UwB), Maciej Kisiel (SUM), referat: „Kryminologiczne aspekty produkcji i wprowadzania do obrotu metamfetaminy”,
- mgr Marta Rajkowska (UW), referat: „Stalking jako przestępstwo współczesne”,
- mgr Sebastian Zieliński (UW), referat: „O polskich „bestiach” – charakterystyka osób stwarzających zagrożenie”,
- Agata Pietrzak (UWr), referat: „Resocjalizacja przestępców seksualnych – czy to ma sens?”.

Koordynatorem ostatniego panelu „Interdyscyplinarne problemy kryminologii XXI wieku” była dr hab. Katarzyna Laskowska, prof. UwB. Wystąpiło w nim z referatami siedmiu panelistów:

– dr Magdalena Grzyb (UJ), referat: „Prawo karne wobec konfliktu kultur. Reakcja krajów europejskich na szkodliwe praktyki kulturowe”,

– dr Joanna Kufel-Orłowska (UPH Siedlce), referat: „Przemoc wobec ludzi starszych i jej zapobieganie”

– dr Magdalena Perkowska (UwB), referat: „Przestępczość cudzoziemców w Polsce w dobie europejskiego kryzysu migracyjnego – aspekty kryminologiczne”,

– dr Natalia Daśko (UMK), referat: „Zjawisko podrabiania towarów – etiologia, fenomenologia i skutki. Praktyka polskich organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości w zakresie zwalczania handlu podróbkami”,

– mgr Marcin Rau (Ordo Iuris), referat: „Tomb Raiders vs White Collars. Profile kryminologiczne sprawców kradzieży dzieł sztuki”,

– Radosław Jasiński (WSPol), referat: „Wory w zakonie” – kryminologiczny obraz elity rosyjskiego świata przestępczego”,

– mgr Marlena Stradomska (UMCS), referat: „Kryminologia a bezpieczeństwo jednostki w XXI wieku z perspektywy psychologicznej”.

Każdy z panelów kończył się dyskusją uczestników obrad OFMK, paneliści otrzymywali pytania, byli proszeni o pogłębienie omawianego zagadnienia, a nawet i sami uczestnicy przedstawiali swój głos w dyskusji. W tych częściach obrad aktywni byli zarówno doświadczeni naukowcy, jak i młodzi kryminolodzy czy aplikanci. Pokłosem wygłoszonych referatów oraz rozważań podjętych podczas Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów będzie monografia pokonferencyjna.

Warto również wskazać, że wiodącą ideą Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów jest stworzenie cyklicznych spotkań umożliwiających wymianę doświadczeń i wyników badań młodych naukowców i praktyków, których zainteresowania badawcze bądź doświadczenie zawodowe wiążą się z kryminologią. Niemniej jednak Organizatorzy pragnąc przybliżyć uczestnikom Forum kulturę Podlasia, zorganizowali wieczór integracyjny i wyjazd na kolację do Folwarku Nadawki, serwującego tradycyjne dania podlaskie. Co więcej, uczestnicy konferencji mieli możliwość odwiedzenia Białostockiego Muzeum Wsi, gdzie zwiedzili m.in. ekspozycję Leśna bimbrownia.